

op corona-afdeling: ± 65-70 jr
op ICU: ± 55-60 jr

Bij overlijden
Normale procedure en formulieren
Melden aan GG
Hygiëne regels na overlijden kennen (lokaal)

Gemiddelde leeftijd
Sterfte hoogst bij ouderen, echter ziekte treft niet alleen ouderen
Mortaliteit 3,4% op ICU 50%, cijfers sterke afhankelijk van aantal testen

Lab uitlagen voorspellen mortaliteit
• ↓ D-dimeer (>1)
• ↓ Myoglobuline (cardiaal)
• ↓ Troponine
• ↓ Ferritine
• ↓ Lymfopenie

Klinische parameters: binnenkomst **SOFA score** voorspelt mortaliteit.
slechte uitkomst

Patiënt kenmerken: Leeftijd en comorbiditeiten (DM, COPD, CVD) zijn voorspellers voor

Prognose
Volg altijd je lokale protocol en de landelijke richtlijn (www.swab.nl) en de actuele
Wijzingen vinden nu met grote regelmaat plaats:

Medicamenteuze therapie
Post-IC: te verwachten langdurige revalidatie
CAVE complicaties: secundaire pulm infecties, cardiomyopathie, myocarditis

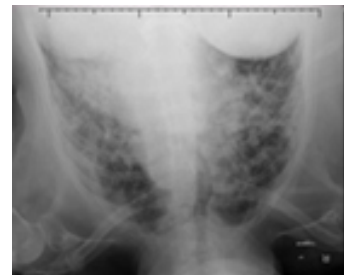
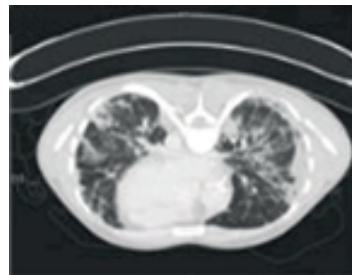
Bij IC indicatie en opname
Snelle intubatie
Mechanische ventilatie voor ARDS
Verwacht langdurige ventilatie → mediaan 10-15 dagen

Verrijd Optflow of Niet invasief beademmen (NIV): dit verspreidt virus
IC opname altijd zorgvuldig afwegen of wenselijk/haalbaar
TIP Leg overwegingen over wel of geen IC/beademmen zorgvuldig vast incl argumenten

Behandeling
Volg lokale regels van eigen instelling
Strikte isolatie (brii, FFP2, handschoenen, schort)

Isolatie
Snelle intubatie
Mechanische ventilatie voor ARDS
Verwacht langdurige ventilatie → mediaan 10-15 dagen

Beeldvorming
• X-thorax: vage bilaterale consolidaties, interstitieel beeld.
• Zelden unilateraal
• CT-thorax: matig asfijklingen later consolidaties

Beeldvorming
• X-thorax: vage bilaterale consolidaties, interstitieel beeld.
• Zelden unilateraal
• CT-thorax: matig asfijklingen later consolidaties

Diagnostiek
• LF: ↑ ASAT/ ALAT / CK
• Ureum/kreat ratio ↓
• Trombopenie
• Leukopenie & lymfopenie (typisch) (80%)
• ↓ D-dimeer, ↓ CRP, ↓ LDH
• ↑ procalcitonine

(*) Laboratorium
ICU: hyperventilatie, snelle decompensatie, streef naar nul balans
Snelle progressie van ziekte. Ziekere fase vaak waterdunne diarree
Vanaf opname: grillig beloop mogelijk, bij snelle klinische kruk naar bedenken met
laboratoriumbeeld*, respiratoire alkalose

Bij presentatie in ziekenhuis: rond dag 8-9 kan klinische verslechtering optreden v.w.
insturen zkh, (stille) hypoxemie, X-thorax bilaterale interstitieel infiltraten, typische
matiale, anosmie
Te wk: griep, droge hoest, koorts, dyspnoe, vermoeidheid, neusverkouding, keelpijn,

Beloop over literatuur en ervaringen
80% milde tot matig ernstige klachten
• primaire presentatie met buikklasten of pijn op de borst is beschreven
• 5-20% van de patiënten ARDS
• 10% Gastro-intestinaal klachten
• 15% BLW klachten
• 20-40% dyspnoe
• 45% koorts bij presentatie (85% koorts bij opname)
• 65 - 80% Hoesten

Symptomen
• 65 - 80% Hoesten
• 45% koorts bij presentatie (85% koorts bij opname)
• 20-40% dyspnoe
• 15% BLW klachten
• 10% Gastro-intestinaal klachten
• 5-20% van de patiënten ARDS
• primaire presentatie met buikklasten of pijn op de borst is beschreven

Onderstaande informatie mbt de thuissituatie namens L. Westenberg (huisarts)

COVID-19 in de thuissituatie

Voor iedereen geldt het advies:
blijf thuis bij 1 of meer van deze klachten:

- verkouden, niezen
- hoesten, keelpijn
- benauwd, moeilijk ademen
- koorts.

Testen op COVID-19 alleen bij patiënten die opgenomen of dreigen opgenomen te moeten worden. Dit zijn met name de 70 plussers of patiënten die normaal gesproken voor een griepvaccinatie in aanmerking komen.

Andere risicoroepen: adipositas, co-morbiditeit, immuunsuppressiva gebruik.

Thuismedicatie:

- Paracetamol
- NSAID's liever niet vanwege bijwerkingen maar verergeren corona niet.
- Bij verdenking pneumonie: start amoxicilline 3dd 750 mg, bij allergie doxycycline.

Bij niet verbeteren binnen 24 uur verwijzen naar ziekenhuis.

Overleg met ziekenhuis bij:

- Sat <94%,
- AH freq>24/min
- extreme vermoeidheid
- wegvallen eetlust
- ernstig mate van ziek zijn

Thuisisolatie kan beëindigd worden indien 24 uur koortsvrij

Disclaimer

De informatie is aan verandering onderhevig.
Voor updates, links en afbeeldingen: [esculaap.nl/covid19](https://www.esculaap.nl/covid19)

Let goed op elkaar en jezelf!
#fightingcorona

Namens Coronabehandelteam JBZ - M. Roos, M. v. Apeldoorn, K. Keijsers

BASISKENNIS COVID 19 ESCULAAP www.esculaap.nl

Versie 25 maart 2020
[esculaap.nl/covid19](https://www.esculaap.nl/covid19)

Ziekte: Coronavirus Disease 2019 = COVID-19

Virus: SARS-CoV-2, 2019 Novel Coronavirus

Verspreiding en epidemiologie

Druppelinfectie: transmissie via grote druppels uit hoesten en niezen binnen een afstand van 1,5 meter.

Via aerosolen: tijdens aerosolvormende handelingen (tracheale intubatie, niet-invasieve beademing, tracheostomie, cardiopulmonaire reanimatie, manuele handmatige beademing voorafgaand aan intubatie, bronchoscopie, handelingen aan de tracheostoma, uitzuigen)

Viruspartikels komen **binnen via luchtwegen**

Tegenstrijdig bewijs voor indirecte transmissie door bijv. voorwerpen

Incubatietijd 5-6 dagen (range 2 - 14 dagen)

Reproductiegetal 2.5

Besmettelijke periode: neem ten minste isolatie maatregelen t/m 24 uur geheel klachtenvrij of t/m overlijden en volg lokale protocol

Tijdslijn

China rapporteert aan WHO 31-12-2019

Eerste patiënt in NL 27-02-2020

Eerste overlijden in NL 06-03-2020

WHO constateert pandemie 11-03-2020

Landelijke maatregelen 15-03-2020

Scenario's

- 1 geen interventies
- 2 maximale controle
- 3 lock-down

Deze simulaties kennen een mate van onzekerheid:

- over epidemiologische parameters (bv besmettelijkheid, verdubbelingstijd)
- over percentage mensen met symptomen en die in ziekenhuis of op IC komen
- over effect van maatregelen

